

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital, risikoforhold og informasjon fra kredittforetak

31. desember 2023 - RørosBanken

INNHALDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL, RISIKOFORHOLD OG INFORMASJON FRA KREDITTFORETAK

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Styring og kontroll av risiko	2
3.	Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett	6
4.	VEDlegg: Standardisert skjema for offentliggjøring av bankens nøkkeltall for kapital og likviditet.....	8

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravs forordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2023 med mindre annet fremgår.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisikoen styres løpende i henhold til bankens kredittpolicy, kredittfullmakter, rutiner for kredittgivning og ulike rapporterings- og oppfølgingskrav. Kredittrisikoen søkes minimalisert gjennom kritisk kredittvurdering av kundenes betjeningsevne, økonomi og sikkerhet og gjennom tett oppfølging av utsatte engasjement. Bankens risikotoleranse for kredittrisiko satt til moderat. Med moderat kredittrisiko menes at banken skal ha en større BM-andel enn snittet i Eika, og samtidig ha en sannsynlighet for mislighold (PD) i BM- porteføljen lavere enn snittet i Eika.

Risikoklassifisering er en integrert del av bankens kredittvurdering. Klassifisering skjer løpende for nye lånesaker. For driftsengasjement oppdateres risikoklassifisering automatisk månedlig. Bankens risikoklassifiseringsmodell er basert på sannsynligheten for mislighold i løpet av de neste 12 måneder. I månedsskiftet januar – februar 2020 ble det implementert nye risikoklassifiseringsmodeller (PD-modeller) i Eika Gruppen. De nye modellene er bedre til å identifisere både gode og dårlige kunder. Effekten av at modellen er bedre til å identifisere svake kunder, er at kunder i dårlige risikoklasser jevnt over får en høyere misligholdsansynlighet enn i dagens modell.

Administrasjonen tar månedlig ta ut risikorapporter som gir banken gode data for styring av kredittrisiko. Risk manager rapporterer månedlig på utvikling i kredittrisiko til bankens administrasjon, samt styret. Rapporten inneholder utvikling i bransjeeksponering, vekst, store engasjement, PD-utvikling. Kvartalsvis utarbeider han også rapporter om bankens kredittrisiko som behandles av bankens Kredittrisikoutvalg, Risiko- og revisjonsutvalg og bankens styre.

Hver måned går risk manager og kredittsjef BM gjennom og kvalitet sikrer de statistiske nedskrivninger etter IFRS.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Regional konsentrasjon

Banken har en forholdsvis stor andel av totalt utlån på BM. Pr. 31.12.2023 utgjør dette 26,2 %. Banken har flere store engasjement, og derfor har vi også en høy kapitalavsetning for individuell risiko. Banken har en BM-avdeling på 8 ansatte med god kompetanse. Det legges stor vekt på å oppdatere kompetansen kontinuerlig. Rapporter fra bankens risikoklassifiseringssystem brukes i kredittoppfølgingen. I tillegg utarbeider bankens risk manager rapporter over området månedlig. En rapport over engasjement større enn 10 mill. kr blir behandlet av bankens styre 3 ganger pr år.

Av bankens BM-portefølje inklusive garantier og ubenyttede garantier utgjør bransjen «omsetning og drift av fast eiendom» 49,8 %. Det gjør at vi har en forholdsvis høy bransjekonsentrasjon. Bankens BM-avdeling har mye erfaring og kompetanse innen bransjen eiendom. Bankens eksponering mot bransjen «omsetning og drift av fast eiendom» er fordelt på nærområdet og i sentrale deler av Trøndelag og Oslo.

I beregningen av konsentrasjonsrisiko i ICAAP blir det benyttet matematiske modeller som beregner individuell-, bransje- og regional konsentrasjon.

Kredittvekst

Høy utlånsvekst kan medføre økt risiko for tap på grunn av at banken påtar seg kredittrisiko som ikke fullt ut fanges opp i pilar 1. Dersom veksten i tillegg i hovedsak har kommet utenfor bankens definerte geografiske markedsområde, kan dette gi ytterligere forhøyet risiko for tap, spesielt for BM-engasjementer.

Banken etterstreber en sunn og lønnsom vekst. Banken benytter dermed lønnsomhetsmodeller fra Eika ViS som et ledd i den daglige kredittvurderingen (særlig på BM). Bankens risk manager har vært i tett dialog med Eika ViS for utforming av modellen. Utviklingen i vekst blir rapportert av risk manager månedlig både internt og til styret. I tillegg er det tett dialog mellom risk manager og kredittsjef BM for å holde god kontroll på veksten.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser. Styret fastsetter rammer for handel med verdipapirer. Bankens portefølje skal først og fremst sikre at banken har en tilfredsstillende likviditetsbeholdning av lett omsettelige verdipapirer (LCR-kvalitet). Beholdningen skal også sikre at banken har tilgang på likviditet i en normalsituasjon og i en krisesituasjon. Banken ønsker en moderat markedsrisiko for å øke avkastningen ut over det som følger av denne likviditetsforvaltningen.

Markedsrisiko blir også rapportert i kvartalsvis risikorapport på samme måte som kredittrisiko. Rapporten utarbeides av bankens økonomisjef, og kontrolleres av risk manager/controller.

Eiendomsrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper. Banken har ikke utskilt egne eiendomsselskaper til sine bankbygg.

Banken er eier av eiendommene Kjerkgata 1 hvor banken har sin virksomhet og Kjerkgata 3 som er utleid. Eiendommene er plassert i sentrum av Røros. Eiendomsrisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet, dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Styret har fastsatt at bankens operasjonelle risiko skal være lav.

Bankens risk manager utformer kvartalsvis status for bankens operasjonelle risiko. Her videre-rapporteres rapporterte hendelser og kundeklager siste kvartal. I tillegg benytter banken seg av Kritiske Risikoindikatorer (KRI'er). Disse er et sett av 10 definerte parametere som rapporterer status på operasjonell risiko etter et trafikklys-prinsipp, med statuskommentarer og utvikling.

Banken bruker i tillegg verktøy for internkontroll, kalt "Risikomatriksen", for å identifisere og vurdere bankens vesentligste risikoer for at banken ikke når sine mål. Banken har styregodkjente retningslinjer for ansattes identifisering og rapportering av operasjonelle tapshendelser.

Banken har satt rammer for hvor stort økonomisk tap banken aksepterer fra hendelser og andre identifiserte risikoer. Bankens faktiske historiske tap som følge av operasjonelle feil har vært ubetydelig.

Bankens styring og kontroll av operasjonell risiko er gjennomgått i interkontrollgjennomgang mv, herunder «Vurdering fra risikoanalyse av virksomhetsområder («Risikomatrikse»).

Risiko for økt fremtidig pensjonsforpliktelse

Bankens pensjonsordning ble endret fra 01.01.2015 slik at banken både har en kollektiv pensjonsordning og en innskuddsordning for sine ansatte. Pr. 31.12.2023 er 16 ansatte knyttet til bankens ytelsesordning, mens 39 ansatte er knyttet til innskuddspensjon. Vi har derfor en risiko knyttet til den kollektive pensjonsordningen, og denne risikoen har vi fått beregnet gjennom en sensitivitetsanalyse av en aktuar i firmaet Gabler.

Strategisk og forretningsmessig risiko

Dette er risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Banken tilstreber å kartlegge denne type risiko grundig bl.a. gjennom årlig oppdatering og gjennomgang av bankens strategiske plattform.

Nødvendige strategiske endringer på grunn av endrede rammebetingelser, herunder strengere myndighetsregulering (for eksempel Finanstilsynet og Datatilsynet) overvåkes gjennom strategiprosessen og følges nøye opp både av Eika Gruppen og banken. Det er avgjørende for banken at Eika-alliansen fungerer, og Eika-bankene har stort fokus på å bidra til at alliansen skal fungere.

Likviditet-/omdømmerisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiære økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Bankens styre har vedtatt at bankens likviditetsrisiko skal være lav.

Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid, og derfor er ICAAP et viktig verktøy også i likviditetsstyringen. Det legges vekt på å ha en god og jevn forfallsstruktur på innlån fra markedet. Banken har tilpasset seg krav i forbindelse med Basel III og IV. Styret har fastsatt rammer og mål for likviditetsstyringen og dette rapporteres også kvartalsvis i risikorapporten.

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter. Banken har høyt fokus på kundeservice, faglig kompetanse og etterlevelse av vedtatte etiske normer. Bankens score i KOI-undersøkelser har vært på et høyt nivå i flere år.

Kapitalbehov for lav uvektet kjernekapitalandel

Banken har per 31.12.2023 en uvektet kjernekapitalandel på 10,82 %. Det er fastsatt et minstekrav på 3 % + en buffer på 2 %, totalt 5,0 %. Bankens nivå for uvektet kjernekapitalandel er iht gjennomsnittet for banker på vår størrelse og godt over fastsatt minstekrav.

Generelt

Det gjennomføres årlige risikovurderinger av ulike områder. Disse danner grunnlaget for kontrollhandlinger som følges opp gjennom bankens system for internkontroll. Administrasjonen og styret arbeider kontinuerlig med forbedringer av den interne kontrollen gjennom oppdateringer av retningslinjer, policyer og rutinebeskrivelser.

3. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

			Beløp i tusen kroner eller prosent
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		27 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		53 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		109,24 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		98,96 %
e	Utestående garantiforpliktelse		18.272
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	106.572.816
		Aksjer	1.428.559
		Fondobligasjoner	576.347
		Ansvarlig lånekapital	779.252
		Senior obligasjoner	3.303.114
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende		

Garantiavtale med Eika Boligkreditt

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 75 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.2023 lån for 1.825,834 mill. kroner hos EBK. Garantibeløpet til EBK er todelt:

1. Saksgaranti: Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern. Saksgarantien er oppad begrenset til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.

2. Tapsgaranti. Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 prosent av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at (i) for låneporteføljer opp til 5 millioner kroner er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og (ii) for låneporteføljer som overstiger 5 millioner kroner utgjør tapsgarantien minimum 5 millioner kroner, i alle tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullerende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli

80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Rett til motregning i bankens provisjon: Bankens ansvar for saksgaranti og tapsgaranti forfaller til betaling etter påkrav, men EBK kan også velge å motregne kravet i bankens fremtidige og forfalte, men ikke utbetalte provisjoner i henhold til provisjonsavtalen. Retten til motregning gjelder for en periode på inntil fire etterfølgende kvartaler fra den dato tapet ble konstatert.

Likviditetsforpliktelse til og aksjonæravtale med Eika Boligkreditt

Likviditetsstøtte til EBK er regulert i avtale datert 10. mai 2012 om kjøp av obligasjoner med fortrinnsrett. Hovedtrekkene i avtalen er at eierbankene, så lenge de har utlånsportefølje i selskapet, under gitte forutsetninger er forpliktet til å tilføre EBK likviditet. Likviditetsforpliktelsen er begrenset til forfall på selskapets obligasjoner med fortrinnsrett utstedt under Euro Medium Term Covered Note Programme (EMTCN – Programme) og tilhørende swapavtaler de kommende tolv måneder. I den grad eierbankene har kjøpt obligasjoner med fortrinnsrett under likviditetsavtalen, uten at disse er tilbakebetalt, kommer de til fratrukk ved beregning av eierbankens gjestående likviditetsforpliktelse.

Den enkelte eierbanks likviditetsforpliktelse er primært begrenset til dens pro-rata andel av utstedelsesbeløpet, som beregnes på grunnlag av hver eierbanks andel av selskapets utlånsportefølje. Dersom en eller flere eierbanker unnlater å oppfylle sine likviditetsforpliktelser under avtalen, kan likviditetsforpliktelsen for øvrige eierbanker økes til inntil det dobbelte av deres opprinnelige pro-rata andel. Avtalen om kjøp av OMF kan under visse vilkår termineres. Det er knyttet betingelser til långiver i forhold til overpantsettelse. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som er tilordnet foretakets sikkerhetsmasse gjelder krav om overpantsettelse på 5 prosent for lån som inngår EMTCN- Programme. Dette innebærer at selskapet til enhver tid skal ha verdier i sin sikkerhetsmasse som utgjør minst 105 prosent av sum utestående OMF.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet

4. VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

Beløp i tusen kroner

		a			e
		31.12.2023			31.12.2022
Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)					
1	Ren kjernekapital	957.007			932.329
2	Kjernekapital	1.027.128			1.007.290
3	Total ansvarlig kapital	1.124.183			1.104.968
Risikovektet beregningsgrunnlag					
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	4.921.103			4.679.391
Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)					
5	Ren kjernekapitaldekning	19,45 %			19,90 %
6	Kjernekapitaldekning	20,87 %			21,50 %
7	Total kapitaldekning	22,84 %			23,60 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)					
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	8,00 %			8,00 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	4,50 %			4,50 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	6,00 %			6,00 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	8,00 %			8,00 %
Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)					
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %			2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)				
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %			2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %			3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)				
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)				
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %			7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	17,50 %			15,50 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)				
Uvektet kjernekapitalandel					
13	Sum eksponeringsmål	10.744.185			10.405.888
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	9,47 %			9,68 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet eksponeringsbeløp)					
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)				

EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)				
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %			3,00 %
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede eksponeringsmålet)					
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)				
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %			3,00 %
Likviditetsreserve (LCR)					
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	763.830			769.904
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	514.068			612.788
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	143.668			99.588
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	370.400			513.200
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	206 %			128 %
Stabil finansiering (NSFR)					
18	Poster som gir stabil finansiering	6.772.187			7.058.579
19	Poster som krever stabil finansiering	5.198.756			5.310.383
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	130 %			139 %